

SmittNytt Sörmland

Innehåll

- Vilka är vi?
- Världsaidsdagen
- Influensan
- Första fallet huddifteri i Sörmland
- Uppmärksamhetssymbol - blodsmitta ska inte dokumenteras i UPP
- Calici-säsongen är här
- Nytt sortiment av kondomer
- Antibiotikaronder
- Ciprofloxacinförskrivning – uppföljning
- Kunskapsnätverket hiv/STI Mellansverige

Hej i decembermörkret!

Här kommer årets fjärde och sista upplaga av SmittNytt. I detta nummer kastar vi oss mellan fall av huddifteri och antibiotikaronder via uppmärksamhetssymbolen till kondomupphandlingar och råd för att förebygga att tarminfektioner sprider sig i vården.

Vi passar också på att beskriva vår enhet lite närmare och är särskilt glada över att få välkomna Henrik Wiklund som ny hygiensjuksköterska från den 9/12. Henrik har erfarenhet både från infektionskliniken och nu senast som vårdenhetschef på geriatriken, MSE. Sanna Fredriksson, som har arbetat som hygiensjuksköterska senaste åren, börjar istället som smittskyddssjuksköterska vilket innebär att vi kommer ha två smittskyddssjuksköterskor från 2020. Det är mycket positivt för smittskyddsarbetet och minskar sårbarheten på vår relativt lilla smittskydds-enhet. Inget gott som inte har något ont med sig dock; en erfaren och klok hygiensjuksköterska, Karolina Nilsson, slutar tyvärr den 29/11. Istället får Karolina möjlighet att prova nya utmaningar på medicinmottagningen NLN, så vi säger grattis till dem!

Till slut vill jag be er påminna era riskpatienter om att de influensavaccinerar sig så de inte behöver hamna på sjukhus under helgerna. Passa gärna på att vaccinera er själva också så vi inte sprider smittan vidare till de som är mest sköra.

Med önskan om Smittfri Jul och Smittfritt Nytt År!

Helena Hervius Askling
Smittskyddsläkare

För mer information:

Besök gärna vår hemsida, aktuella notiser hittar du under Aktuellt för Smittskydd/Vårdhygien [https://samverkan.regionsormland.se/for-
vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/](https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/)

REGION
SÖRMLAND

Vilka är vi?

Enheten Smittskydd/Vårdhygien har 10 anställda och består av fyra separata regionövergripande verksamheter som samarbetar sinsemellan i flera frågor men har specifika uppdrag:

1. **Smittskyddsenheten** är en egen regionövergripande självständig myndighet för hela samhället. Smittskyddslagens 63 sjukdomar anmäls i SmiNet av laboratorier och läkare. I Sörmland anmäls drygt 2500 sjukdomsfall per år. Därutöver ca 500 ärenden rörande allmänfarliga sjukdomar som överlämnas till Smittskyddsläkaren i enlighet med Smittskyddslagen. Uppdraget är att förhindra smittsamma sjukdomar och smittspridning vilket också innebär utbildning, information, tillgänglighet för frågor och samordnande stöd.
2. **Vårdhygien** stödjer både all region- och kommunal vård med råd och rekommendationer, utbildningsinsatser och andra preventiva åtgärder som till exempel vid planering av nya vårdlokaler eller övergripande rutiner.
3. **Samordning sexuell hälsa/STI-prevention**. Regionsövergripande arbete i samverkan med bland andra ungdomsmottagningar, mödrahälsovård, elevhälsa, sesam, frivilliga organisationer och Folkhälsomyndigheten. Från 2020 ingår den regionala representationen i nätverket STI-Mellan (Västmanland, Uppsala, Gävleborg, Dalarna) som genomför gemensamma informationsinsatser, utbildningar och utvärderingar.
4. **Strategiskt arbete för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens, STRAMA**, jobbar just med det som namnet säger och rent praktiskt med utbildning, återkoppling avseende recept och diagnoskoder, antibiotikaronder och vidareutveckling av nationella strategier för att minska antibiotikaresistens.

Världsaidsdagen – testa för hiv

Den 1/12 inföll världsaidsdagen och det har vi uppmärksammat veckan innan med en informationsinsats i primärvården för att uppmärksamma hiv-testning. Det uppskattas att cirka 800 personer i Sverige bär på hiv utan att de vet om det. Det syns inte vem som har hiv och ingen kan nekas eller behöva motivera testning. Nu vet vi också att tidig behandling förbättrar prognosen för följsjukdomar, så ju tidigare infektionen kan upptäckas desto bättre. Dessutom har stora internationella studier fastslagit att hiv inte smittar sexuellt när den smittade har en välinställd behandling. Det är bara patientens infektionsläkare som kan avgöra när behandlingen är välinställd, det vill säga när patienten tar sina mediciner regelbundet och virus inte kan upptäckas i blodet.

De allra flesta som behandlas har en välinställd behandling. Detta innebär att man inte behöver använda kondom (även om det finns andra skäl till det!) eller informera sin partner om att man är smittad. Inom sjukvården måste man heller inte informera någon utom vid större operationer eller vid tillbud, till exempel stickskada. Denna information hittas i smittskyddsbladen, länk <https://samverkan.regionormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/a-o-lista-for-sjukdomar/hiv/>

Influensan...

...kommer helt säkert snart men är inte här i Sörmland än, i alla fall inte i skrivande stund. Enstaka fall har anmälts från laboratorierna i såväl Sörmland som resten av Sverige med undantag från Västerbotten där influensa A verkar ha tagit fart. Vaccin finns tillgängligt och vaccinering pågår för fullt i primärvård och på kommunala boenden - tack för hjälpen med det och att påminna riskgruppspatienter och gravida om betydelsen av vaccinering för att undvika svår sjukdom.

Första fallet av huddifteri i Sörmland

En frisk person född i Norden på 50-talet sökte primärvård på grund av ett sår som hade uppkommit under en kortare resa till ett land i Västafrika. Under hela resan hade personen bott på en avgränsad semesteranläggning vid havet och inte varit i kontakt med några sjuka personer.

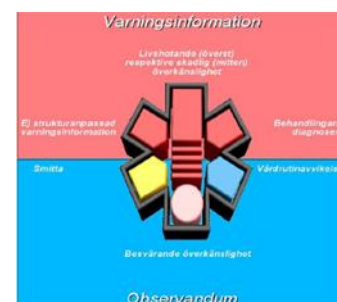
Sårödling visade en toxinbildande difteribakterie (*Corynebacterium diphtheriae*) och patienten har fått behandling på infektionsmottagningen. Den toxinbildande difteritypen kan orsaka luftvägsinfektioner med svåra komplikationer, myokardit, neurologiska komplikationer och 20% dödlighet hos barn. Dessa komplikationer är orsaken till att vaccin mot difteri ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet till barn. Sårinfektioner kan dock drabba även vaccinerade individer, vid resa i länder där difteri finns i omgivningen. Bakterien som finns i såret sprids inte luftburet. Våra basala hygien- och klädregler vid omhändertagande av patienter med sår skyddar mot smitta, <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/a-o-lista-for-sjukdomar/basala-hygienerutiner/>

Difterivaccin skyddar mot difteritoxinets effekter och ingår i barnvaccinationsprogrammet sedan 50-talet. Vaccinet ges tillsammans med övriga vacciner vid 3, 5 och 12 månaders ålder samt vid 5 och 14 års ålder i skolan. Därefter rekommenderar Socialstyrelsen att alla vuxna fyller på sitt skydd mot difteri (i kombination med stelkramp) var 20:e år men ansvar och kostnad för detta ligger på varje individ.

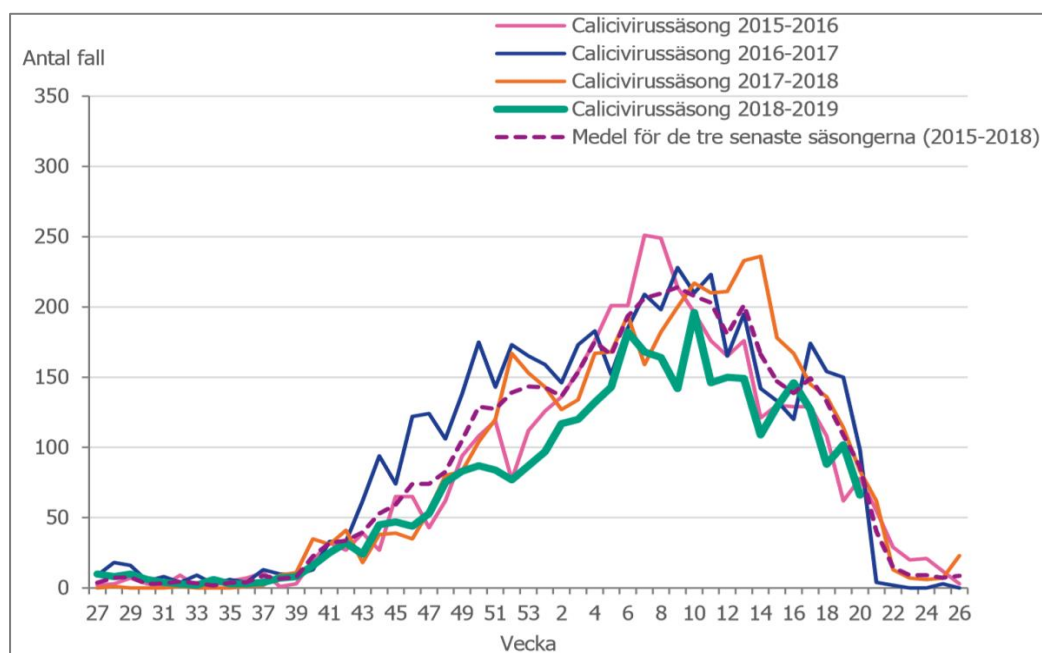
Uppmärksamhetssymbol – blodsmitta ska inte dokumenteras i UPP

Vi påminner om att *inte* märka journal med blodsmitta vid nyupptäckta eller omärkta journaler hos patienter med blodsmitta. Det finns ett ledningsbeslut från 2018 som reglerar detta: Dokumentation av Uppmärksamhet i NCS Cross, LS-LED18-1205-2.

I dokumentet framgår att enligt Socialstyrelsens direktiv ska fr.o.m. hösten 2017 blodsmitta inte längre dokumenteras i UPP. Om en patient sedan tidigare har blodsmitta dokumenterat i UPP ska denna information tas bort vid första möjliga tillfälle. För detaljer kring hur det går till och för mer utförlig information hänvisas till ovan ledningsbeslut.

Nu är det dags igen – calicisäsongen är här!

Grafen ovan visar antalet laboratoriediagnostiserade fall av calicivirus per vecka i Sverige de fyra senaste vintersäsongerna. Som man ser där, drar säsongen för vinterkräksjuka igång under oktober-november och det vill säga att den är här nu!

Ett antal fall har redan diagnostiserats i Sörmland. Var man än arbetar i vården kan man plötsligt ha ett fall med denna smittsamma åkomma i sin vård. Man tänker kanske först på personer som kommer till akuten eller vårdcentralen för att de har magsjukesymtom eller på dem som blir smittade, både personal och patienter, vid utbrott på slutenvårdsavdelningar och särskilda boenden. Vi vet dock att ibland insjuknar en enstaka person, t.ex. medan de ligger inne, utan att det finns något annat fall på avdelningen. Det kan bero på att man smittats kort före inläggningen eller via de besökare som kommer och som har smittan hemma eller nyss varit sjuka. Tänk därför i alla situationer där någon har magsjukesymtom på att de kan vara calicivirusorsakade. Tillämpa hygienriktlinjerna redan när misstanken dyker upp, redan innan det finns svar från eventuell laboratoriediagnostik. Visar sig kräkningarna eller diarréerna vara orsakade av annat än smittsam mag-tarmsjukdom kan man senare modifiera handläggningen. Tänk dock på möjligheten av annan tarmsmitta och att rutindiagnostiken för calicivirus i Sörmland inte fångar sapovirus.

Misstänk vid den här tiden på året att alla magsjukesymtomen med kräkningar och diarré, kan vara orsakade av calicivirus:

- Tillämpa direkt rutinerna i handlingsprogrammet för calicivirusorsakad gastroenterit om någon har symtom. <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/a-o-lista-for-sjukdomar/calici/>
- Undvik att personer med symtom uppehåller sig i allmänna utrymmen, väntrum, dagrum, korridorer.
- Tillämpa kohortvård i slutenvård och begränsa alltid mängden olika personer som är i kontakt med dem som har symtom.
- Rätt val av desinfektions- och rengöringsmedel. <https://samverkan.regionsormland.se/siteassets/halsa-och-varld/smittskydd/a-o/basala-hygienerutiner/ratt-val-av-desinfektions--och-rengoringsmedel version4 2016-2 msrev.pdf>

För fördjupad information läs handlingsprogrammet för calicivirusorsakad gastroenterit. <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/smittskydd-och-varldhygien/a-o-lista-for-sjukdomar/calici/>

Nytt sortiment av kondomer

Från och med den 1 november har Region Sörmland ett nytt sortiment av kondomer som ett resultat av en ny upphandling. Sortimentet har utökats från 29 till 50 produkter (främst fler storlekar och märken), dock kommer en del sorter att vara samma som innan. Samtliga produkter som ingår i det nya upphandlade sortimentet finns att beställa i regionens beställarsystem, [Procedo](#).

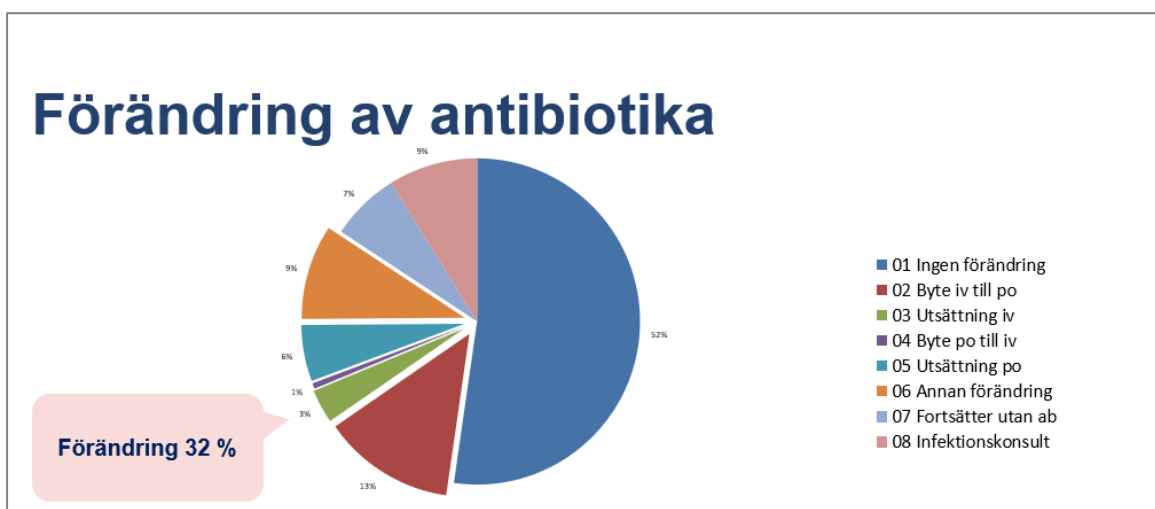

Antibiotikaronder – ett bra sätt att ge bästa möjliga infektionsbehandling

Intravenös antibiotika kan sättas ut hos hälften av patienterna som står på denna behandling. Det innebär minskad användning av bredspektrumantibiotika, samtidigt som det frigör tid för sjuksköterskor som inte behöver blanda och administrera antibiotikadropp. Det är ett av resultaten av uppföljningen av antibiotikaronder för de tre första kvartalen 2019.

Över 1000 patienter har diskuterats på ronderna. I en tredjedel av fallen resulterar rondens i en förändring av antibiotikabehandlingen, exempelvis att man byter från intravenös till per oral behandling, att behandlingen avslutas helt och hållet eller att behandlingstiden ändras. Sju avdelningar på länets tre sjukhus har haft ronder två gånger per vecka under uppföljningstiden. Under november och december kommer ronder införas på ytterligare sju avdelningar. Målet är att antibiotikaronder ska finnas på alla somatiska avdelningar i Sörmland 2020.

Syftet med ronderna är att ge varje enskild patient bästa möjliga infektionsbehandling i en sjukvård som motverkar antibiotikaresistens. Vid en rond går en infektionsläkare tillsammans med avdelningsläkare igenom alla patienter som behandlas med antibiotika på avdelningen och justerar behandlingen vid behov. Även patienter som planeras för att få antibiotika tas upp på rondens.

Uppföljning av Ciprofloxacin-förskrivning

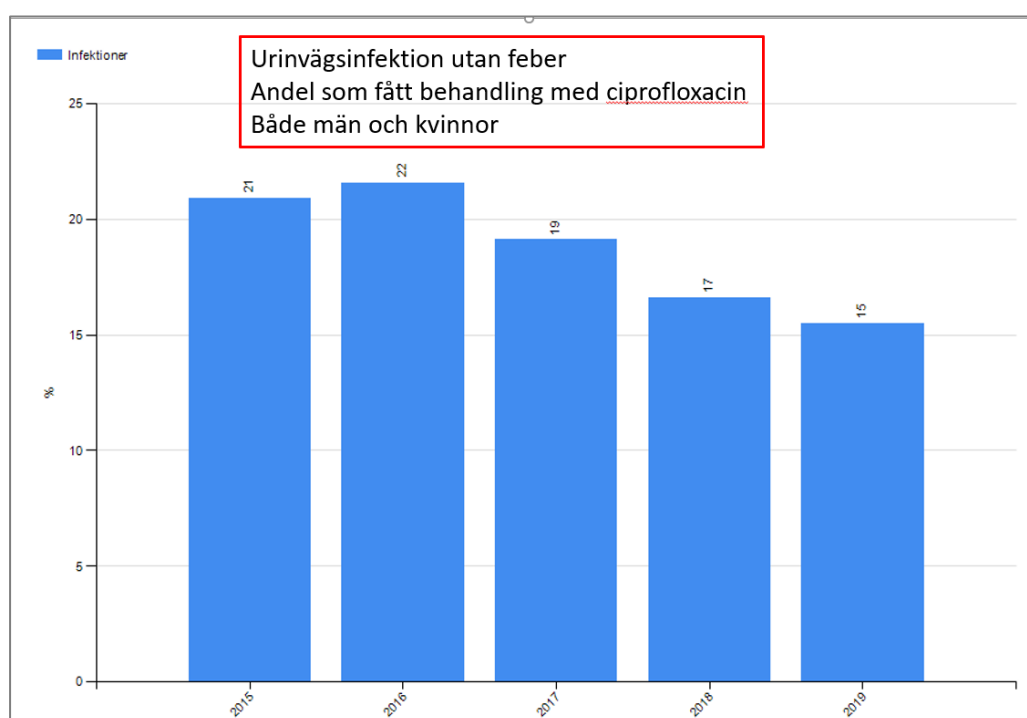
Stramagruppen har bitt regionens slutenvårdskliniker att reflektera över användningen av ciprofloxacin vid urinvägsinfektion utan feber (cystit) eftersom vi sett att vissa kliniker använder relativt mycket ciprofloxacin vid denna infektion.

Tio kliniker tillfrågades, varav fem svarade: journalgranskning av aktuella fall, diskussion på läkarmöte och en klinik har bokat in ett stramamöte för att diskutera användningen av ciprofloxacin

Strama Sörmland kommer även 2020 följa upp användningen av ciprofloxacin i slutenvård, eftersom det är ett viktigt per oralt preparat vid behandling av gramnegativa bakterier, där vi tyvärr ser en ökad resistensutveckling över tid.

Hur ser det då ut med ordinationerna i infektionsverket?

Andelen patienter som behandlas med ciprofloxacin vid urinvägsinfektion utan feber minskar successivt, även det totala antalet patienter som får denna behandling vid uvi minskar. Se figur.

Kunskapsnätverket hiv/STI Mellansverige

Från och med 2020 kommer Region Sörmland att bli en del av Kunskapsnätverket hiv/STI Mellansverige som idag består av följande regioner: Västmanland, Uppsala, Dalarna och Gävleborg. Nätverket ger samordningsvinster vid t ex att ge STI-frågorna större tyngd, finna gemensamma utvecklings- och forskningsområden samt ge möjlighet till kunskapsöverföring mellan de deltagande länen. Gemensam målsättning är att minska antal hiv/STI-fall, främja god sexualitet och hälsa samt minska antalet oönskade graviditeter. Caroline Lundh är Region Sörmlands representant i nätverkets arbetsgrupp och varje regions smittskyddsläkare ingår i styrgruppen.

Boka..

Lunchmöten via Skype för primärvården, den 5/2 och 11/3, kl 11.40 – 12.00

Aktuellt från smittskyddsläkaren

Skypeinbjudan skickas till verksamhetscheferna några dagar innan för vidarebefordran till medicinsk personal.

Kontakta oss på Smittskydd/Vårdhygien:

E-post: smittskydd.vardhygien.sorml@regionsormland.se

Helena Hervius Askling	Smittskyddsläkare, verksamhetschef	016-10 35 69
Inger Döckner	Smittskyddsassistent	016-10 35 85
Marita Graff	Smittskyddssjuksköterska	016-10 35 68
Susanne (Sanna) Fredriksson	Smittskyddssjuksköterska (fr.1/1 2020)	016-10 32 14
Maria Remén (50%)	Ordf STRAMA, bitr smittskyddsläkare	016-10 51 48
Mikael Stenhem	Hygienöverläkare, bitr smittskyddsläkare	076-495 42 36
Henrik Wiklund	Hygiensjuksköterska (fr.9/12)	016-10 38 68
Mia Larsson	Hygiensjuksköterska	0155-22 22 02
Sandra Khouri	Hygiensjuksköterska (75% kommunal vård)	016-10 55 42
Vakant	Hygiensjuksköterska (75% kommunal vård)	0155-22 22 90
Caroline Lundh	Samordnare för sexualitet och hälsa	016-10 55 59

